

هیچ گونه اطلاعی ندارند؛ باید خاطر نشان شود که خود همکاران نیز گاه در این زمینه ها از اطلاع کافی برخوردار نیستند، شاید هم نباید از آن ها چنین انتظاری داشت؛ و این مورد هم دلسردی دانشجویان را در پی خواهد داشت و هم استادان را. علاوه بر آن گاهی دیده می شود که مقاله های تحقیقی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی در دیگر رشته ها، به خصوص رشته های مهندسی، پر از مفاهیم و معادلات ریاضی است، ولی آنها برای برطرف کردن اشکالات خود راه به جایی ندارند.

پذیرش بی رویه دانشجویان در تمام مقاطع تحصیلی، یکی دیگر از نگرانی های جامعه دلسوز دانشگاهی کشور است. بومی کردن نحوه پذیرش در دانشگاه ها نیز نیاز به بررسی عمیق تر دارد؛ از آسیب های آن یکی حضور افراد کم استعداد در دانشگاه های با امکانات بیشتر و ماندن افراد مستعد در دانشگاه های با امکانات اندک و دیگری جلوگیری از فرصت تجربه اندوزی مفید برای شخص دانشجو در روزگار دوری از خانواده است، البته به استثنای موارد خاص.

نشر بی برنامه کتاب های ریاضی، به ویژه کتاب های تست و حل المسائل، با هر انگیزه ای که صورت می پذیرد، اگر اثر منفی به بار نیابد، اثر مثبت نیز نخواهد داشت. این کتاب ها گاه پر از اشتباهات فنی و نوشتاری هستند و این قصور خواه ناخواه از دیدگاه مردم، برگردن جامعه ریاضی کشور است. هم چنین در یکی دو سال اخیر دیده می شود که دانشجویان به جای کتاب درسی، فقط از حل المسائل آن درس استفاده می کنند، اگر چه این موضوع همیشه واکنش منفی استادان را به همراه دارد اما روندی رو به گسترش داشته است. به علاوه سال ها فقط یک کتاب خاص در یک درس تدریس می شود که باعث یکنواختی، بی انگیزگی و واماندگی از کتاب های جدید منتشر شده، براساس نیازهای روز بشر می شود؛ یکی از علت ها این است که بیشتر همکاران ترجیح می دهند همان کتابی را که خود در دوره ی دانشجویی خوانده اند تدریس کنند.

از شواهد و نشانه هایی که برشمردیم چنین به نظر می رسد که برخی از گرفتاری های جامعه ریاضی کشور، ناشی از عدم هماهنگی های لازم و سازنده میان نهادهایی است که می توانند بر پیشرفت دانش ریاضی در کشور تأثیرگذار باشند. بی شک ایجاد هماهنگی هایی از این دست در گذر زمان، توسط نهادهایی چون وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت آموزش و پرورش، انجمن ریاضی ایران، دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی، فرهنگستان علوم و غیره می تواند بر جریان ریاضی کشور اثربخش باشد.

اما راه کارهای پیشنهادی را به این شرح برمی شماریم که در تدوین آیین نامه های ارتقاء، می توان با بهره گیری از نظرات اندیشمندان تمام رشته ها، ماهیت هر علم و رشته را نیز به عنوان یک عامل در

یکسان نگری به شاخه های مختلف علوم در بعضی جنبه ها می تواند مفید واقع شود در حالی که در بعضی از جنبه ها باید از یکسان نگری پرهیز نمود. به عنوان مثال در نحوه و میزان بودجه اختصاص داده شده در عرصه های پژوهشی نباید تبعیض قائل شد و از طرفی نحوه امتیازبندی در آئین نامه ارتقاء و تبدیل وضعیت در شاخه های مختلف نیازمند توجه به شرایط خاص آن شاخه علمی می باشد. به طور کلی عدم توجه به پژوهش های بنیادین در تمامی علوم و به ویژه ریاضیات به نوعی ارج نهادن به پژوهش های سطحی است. یکی از علت های مهجور ماندن پژوهش های اصیل، همین کسب امتیازهای لازم آموزشی و پژوهشی یا درواقع امتیازات آیین نامه ای به هر ترفند است، که خود دلیل اصلی چاپ مقالات کم ارزش، تألیف کتاب های کم کیفیت و ترجمه کتاب های غیر ضروری است. مقالاتی که نه اثر خاصی از آن ها در چرخه جهانی علم و دانش به یادگار می ماند و نه گره ای از مشکلات کشور می گشاید. از آنجا که افراد بسیاری هم از هجوم ویروس چشم و هم چشمی در امان نیستند، ادامه این روند سرانجام به زیان دانش ریاضی کشور تمام خواهد شد.

با سیاست های بدون کارشناسی در ارج نهادن به شاخه های خاصی از علوم و کم توجهی به دیگر شاخه ها، نه تنها به مقصود خود نمی رسیم، بلکه ممکن است اندوخته های خویش را نیز از دست بدهیم. اما اگر بخواهیم در همین راستا به جزئیات بپردازیم، ناگزیریم تا مواردی چند را برشماریم.

بررسی صلاحیت یک استاد در مقام استاد راهنمای دانشجویان دوره دکتری، آیین نگارش پایان نامه های دوره های تحصیلات تکمیلی، نحوه ارزیابی این رساله ها، بررسی توانایی یک عضو هیأت علمی در به عهده گرفتن راهنمایی تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد، بررسی صلاحیت علمی در راستای جذب همکاران جدید در بعضی از دانشگاه ها، گاه به درستی اجرا نمی گردند و ایجاد نابسامانی می کنند. گاهی هم آئین نامه ها به زبان عامیانه توسط برخی همکاران دور زده می شوند و در کل دست برخی افراد را در ایجاد بی عدالتی باز می گذارد. از سوی دیگر وجود نقص، ناکارآمدی و یا بی عدالتی در یک آیین نامه گاه به دیگر آیین نامه ها نیز سرایت کرده و باعث گسترش نابسامانی می گردد.

مورد دیگر که جای نگرانی دارد کمبود رشته های پیوندی میان علوم و صنعت است، وجود چنین رشته هایی بسیار ضروری بوده و یکی از نیازهای اساسی کشور است؛ اما چنین به نظر می آید که در این راستا گام مهمی برداشته نشده است. هم چنین دانشجویان دیگر رشته ها از کاربرد درس های ریاضی که در دوره تحصیل می خوانند

مراسم افتتاحیه کنفرانس ۴۱

چهلمین کنفرانس ریاضی ایران در روزهای ۲۱ لغایت ۲۴ شهریور سال جاری در دانشگاه ارومیه برگزار شد. مراسم افتتاحیه این کنفرانس صبح روز یکشنبه ۳۱ شهریور در محل سالن آمفی تئاتر دانشگاه ارومیه با تلاوت آیاتی چند از قرآن کریم و اجرای سرود جمهوری اسلامی ایران شروع گردید در ابتدا آقای دکتر بهروش رئیس کمیته علمی کنفرانس مقدم میهمانان را گرامی داشت پس از آن آقایان دکتر مدقالچی رئیس انجمن ریاضی ایران، دکتر فتح‌نژاد معاون استاندار آذربایجان غربی و دکتر طالبی معاون پژوهشی دانشگاه به نمایندگی از رئیس دانشگاه به ایراد سخنرانی پرداختند. در نهایت جایزه منوچهر وصال به آقای دکتر کامران شریفی از دانشگاه صنعتی شاهرود به دلیل برترین مقاله ارائه شده در هجدهمین سمینار سالانه آنالیز ریاضی و کاربردهای آن، جایزه مهدی بهزاد به آقای دکتر امیدعلی شهینی کرم‌زاده به دلیل خدمات ارزنده در پیشبرد دانش ریاضی، جایزه محسن هشترودی به آقای دکتر مسعود خلخالی به دلیل ارائه مقاله برتر در سمینارهای دوسالانه هندسه و توپولوژی و لوح تقدیر انجمن ریاضی ایران به آقای امیر خسرو محمودی جوان خیر خوزستانی به دلیل اهدای مبلغ هفتاد و پنج میلیون ریال به جایزه محسن هشترودی اهدا گردید.

به دلیل محدودیت جا در این شماره از خبرنامه، گزارش‌های مبسوط کنفرانس مربوط به مجمع عمومی انجمن، اختتامیه، اظهارنظرهای شرکت‌کنندگان و سخنرانی‌های ارائه شده در شماره بعدی خواهد آمد. در اینجا متن کامل سخنرانی آقای دکتر مدقالچی در مراسم افتتاحیه به استحضار خوانندگان محترم می‌رسد.

سخنرانی رئیس انجمن در

مراسم افتتاحیه کنفرانس ۴۱

با عرض سلام و احترام و ادب و عرض خیرمقدم. ارتقای دانش ریاضی و ارائه روش‌های بهبود آموزش و پژوهش در مقطع‌های گوناگون علوم ریاضی و رصد کردن قوت‌ها و ضعف‌های آن از هدف‌های اصلی انجمن ریاضی ایران است. در همه نهادهایی که بررسی وضعیت ریاضی کشور، استفاده از کاربردهای آن در علوم و فناوری به منظور رفع نیازهای داخلی، ارتقای آن به منظور هم‌تراز کردن با پژوهش‌های اصیل جهانی در مبانی نظری، تربیت نیروهای ماهر ریاضی در همه مقطع‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد، انجمن ریاضی بر اساس اساسنامه خود، خود را مسئول می‌داند و از همه توان خود برای ورود به این حوزه‌ها استفاده می‌کند تا به همت اعضای خود برای ارتقای دانش ریاضی کمک نماید. در تدوین

نظر گرفت؛ تا شاهد مقالات فراوان اما کم‌کیفیت نباشیم، مقالاتی که تعدادشان شاید نوعی خودفریبی است و گاه در آن‌ها اخلاق حرفه‌ای نیز مراعات نمی‌شود. بر نشر کتاب‌های ریاضی و دیگر رشته‌ها، باید در حد توان نظارت اصولی و عادلانه صورت گیرد، تا هنگامی که در این راستا تدبیری اساسی و راه‌گشا اندیشیده شود. در راستای نهادینه کردن عدالت و ایجاد فرصت‌های آموزشی و پژوهشی یکسان برای همگان، قوانین و آیین‌نامه‌ها باید کاملاً شفاف و گویا باشند و بر حسن اجرای آن‌ها نظارت دقیق صورت پذیرد. بهتر است به آیین‌های نگارش زبان فارسی و انگلیسی، در قالب واحدهای درسی، برای دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی بهای بیشتری داده شود.

در ارتباط با کاربرد دانش ریاضی در دیگر علوم، وزارتخانه‌های علوم و بهداشت می‌توانند با مشورت با استادان صاحب نظر در این رشته‌ها، آگاهی‌های لازم را جمع‌آوری کرده و به اطلاع دانشگاه‌ها برسانند. هم‌چنین رشته‌های پیوندی میان ریاضی و دیگر علوم کاربردی، علوم پزشکی و صنعت ایجاد گردد، تا از کاروان جهانی علم وانماینیم. می‌توان هر دانشگاه را با توجه به امکاناتش مسئول پایه‌گذاری و ایجاد یکی از این رشته‌ها کرد. درباره کارهای تحقیقی دانشجویان رشته‌های دیگر، پیشنهاد می‌شود که از همکاران ریاضی به عنوان استاد مشاور بهره‌گیرند. از شیوه‌های جدید آموزشی و امکانات کارگاهی، در تدریس دروس ریاضی استفاده شود؛ با کمک همکاران و یا از هر طریق دیگری، کتاب‌های بهتر با مطالب تازه‌تر و منطبق با نیازهای امروز بشر را مورد شناسایی قرار داده، آن‌ها را منتشر و به صورت ترجمه شده یا نشده تدریس کرد؛ به همکاران با سابقه توصیه می‌شود در تدریس دروس عمومی و پایه همکاری کرده و از تدریس این دروس روی گردان نباشند؛ از تجربیات همکاران بازنشسته به گونه‌ای شایسته استفاده شود، به عنوان نمونه در تدریس همین دروس پایه، می‌توان از همکاران قدیم کمک گرفت، تا علاوه بر بهره‌گیری از این تجربیات، خود این عزیزان نیز به دست فراموشی سپرده نشوند.

از تمام نهادهای تصمیم‌گیرنده، مؤسسات علمی و پژوهشی و تمام همکاران در سرتاسر این کشور، انتظار می‌رود تا با نگاهی به دورنمای جهان علم و دانش و جایگاه واقعی آینده کشور ما در این عرصه، در راستای گسترش دانش، بهبود کیفیت آموزش و استحکام پایه‌های پژوهش‌های اصیل، هر کاری که از دستشان ساخته است دریغ نکنند، تا از مسیر اصلی پیشرفت علم بیش از این فاصله نگیریم.

رستم محمدیان

دانشگاه شهید چمران اهواز